

Η Χάρτα στα ΓΑΚ

Στην Αθήνα, τα Γενικά Αρχεία του Κράτους φυλάσσουν στη συλλογή τους ένα από τα λίγα σωζόμενα πλήρη αντίτυπα της Χάρτας του Ρήγα Βελεστινλή.

Το αντίτυπο αυτό αγοράστηκε το 1958 αντί του ποσού των 12.000 δρχ. Ιδιαίτερα σημαντική είναι η πληροφορία που παραδίδεται μέσω της εγγραφής του Βιβλίου Εισαγωγής: η Χάρτα πωλήθηκε από την Αικατερίνη Βαλέττα-Άννινου, απόγονο του κόμη Σάββα Άννινου, Διοικητή της Κεφαλληνίας, ...εις όν είχε σταλή παρά του Ρήγα ο Χάρτης ούτος.

Αν η πληροφορία αυτή είναι αληθής, η Χάρτα των ΓΑΚ είναι ένα από τα λίγα αντίτυπα των οποίων γνωρίζουμε ακριβώς τη διαδρομή από το τυπογραφείο έως τη σημερινή θέση.

Στο κύριο σώμα των δώδεκα αριθμημένων φύλλων της Χάρτας των ΓΑΚ, έχει συρραφεί, χωρίς αρίθμηση ως αρχικό, το φύλλο της Χάρτας της Μολδαβίας (1797). Εργασίες συντήρησης του τεκμηρίου πραγματοποιήθηκαν παλαιότερα στα ΓΑΚ, ενώ η αρχική βιβλιοδεσία διατηρείται μέχρι σήμερα.

Η Χάρτα των ΓΑΚ αποτελεί μέρος της σπάνιας τυπολογίας που χαρακτηρίζεται από την απουσία ή ελλιπή γραφή συμβόλων, τοπωνυμίων και σχολίων, τα οποία προστίθενται ή διορθώνονται σε μία δεύτερη τυπολογία της.

Τα ΓΑΚ υποδέχονται το ΑΧΑΚ και τους Χάρτες

Η Χάρτα του Ρήγα: από τα Αρχεία στον Ψηφιακό Κόσμο

έν' σῶμα, ἐκ 12. τμήματα νῦν πρῶτον ἐκδοθεῖσα, παρά τῷ
ΡΗΓΑ ΒΕΛΕΣΤΙΝΛΗ ΘΕΤΤΑΛΟΤ
χάριν τῶν Ἑλλήνων, ἔ φιλελλήνων. 1797. ~

Τα Γενικά Αρχεία του Κράτους γιορτάζουν την Παγκόσμια Ημέρα Αρχείων και υποδέχονται το Αρχείο Χαρτογραφικής Κληρονομιάς και τους Χάρτες, με μία έκθεση αφιερωμένη στη μεγάλη Χάρτα της Ελλάδος του Ρήγα Βελεστινλή, το κορυφαίο επίτευγμα του ελληνικού Διαφωτισμού και της ελληνικής χαρτογραφίας στα τέλη του 18^{ου} αι., αλλά και ένα παγκόσμια σημαντικό χαρτογραφικό έργο.

Η ιστορική σημασία της Χάρτας στο πλαίσιο του ελληνικού Διαφωτισμού, αλλά και άλλες πτυχές της σχετικά με την ιστορική, πολιτική, συμβολική, θεματική, πατριωτική, φιλολογική, παιδαγωγική, επαναστατική, ιδεολογική σημασία της, έχουν μέχρι σήμερα ευρύτατα αναλυθεί, από τη σκοπιά κυρίως των ανθρωπιστικών επιστημών, περισσότερο στην ελληνική και λιγότερο στην ξενόγλωσση βιβλιογραφία.

Η σημασία της Χάρτας όμως, ως ένα σημαντικό χαρτογραφικό έργο, σε διεθνές επίπεδο έχει αρχίσει να προβάλλεται μόλις πρόσφατα και ο σπουδαίος αυτός χάρτης βρίσκει τη θέση που του αξίζει στο παγκόσμιο χαρτογραφικό στερέωμα.

Ο Ρήγας, γνωστός για τη γεωγραφική του ευρυμάθεια και για το ότι ...η συγκριτική γεωγραφία ήταν από τις προσφιλέστερες ενασχολήσεις του, άρχισε την προετοιμασία της Χάρτας στο Βουκουρέστι και ολοκλήρωσε τη χάραξη και την εκτύπωσή της στη Βιέννη το 1797, σε δώδεκα φύλλα, αριθμημένα από το 1 έως το 12.

Η Χάρτα του Ρήγα είναι το αποκορύφωμα της στροφής προς τις γεωγραφικές επιστήμες που παρατηρείται καθ' όλη τη διάρκεια του 18^{ου} αι. από μία ομάδα δραστήριων ελλήνων λογίων, κοινωνών των νέων επιστημονικών επιτευγμάτων του δυτικού πολιτισμού και προσανατολισμένων στη συνειδητή αναζήτηση της γεωγραφικής παιδείας και αυτογνωσίας, που θα έπρεπε να διακρίνει τους Έλληνες στην πορεία τους προς την Παλιγγενεσία.

*ένα αριστούργημα ευρυμάθειας
και υπομονής...*

Magasin Pittoresque, 1861

Στα πλαίσια των επιστημονικών δράσεών τους για τη διατήρηση της ιστορικής μνήμης, τα Γενικά Αρχεία του Κράτους παρουσιάζουν την πρωτότυπη Χάρτα της συλλογής τους στους μελετητές της ελληνικής ιστορίας και το κοινό.

Το Αρχείο Χαρτογραφικής Κληρονομιάς από την πλευρά του, συμβάλλει στην προβολή και ανάδειξη της Χάρτας, αξιοποιώντας την επιστημονική χαρτογραφική ανάγνωσή της, με τη βοήθεια που προσφέρουν οι σύγχρονες ψηφιακές τεχνολογίες ανάλυσης και οπτικοποίησης των ιστορικών χαρτών.

Η Έκθεση Η Χάρτα του Ρήγα: από τα Αρχεία στον Ψηφιακό Κόσμο, είναι μία παρουσίαση της εμβληματικής Χάρτας, με τους όρους και τα εργαλεία της σύγχρονης Επιστήμης της Χαρτογραφίας. Μία προσέγγιση από τη σκοπιά του Ιστορικού, αλλά και μια «άλλη» ανάγνωση από την πλευρά του Χαρτογράφου!

